



Projecte E-YOUTH: Recomanacions dirigides al disseny de polítiques

Context social i problemàtica detectada

Els adolescents i adults joves de entre 16 i 29 anys representen, aproximadament, el 16% de la població europea. L'Organització Mundial de la Salut assenyala que, com a mínim, el 14% d'aquest col·lectiu pateix algun problema relatiu a la salut mental, incloent dificultats per a gestionar emocions i/o per regular les seves conductes davant conflictes o en situacions quotidianes d'estrès. El suïcidi constitueix la tercera causa de mort d'aquests joves. Per si aquestes dades no aconsegueixen reflectir la magnitud del problema social que les nostres comunitats afronten, també hem d'indicar que les xifres oficials només recullen els casos detectats pel sistema social i sanitari. Quants joves que presenten necessitats psicosocials no busquen o, de cercar-la, no troben l'ajuda apropiada? Quants afronten problemàtiques que, segons els serveis actuals, i en base als mètodes d'avaluació que utilitzen, no tenen prou rellevància clínica? Es detecten aquestes necessitats de suport abans de que evolucionin i desemboquin en una condició crònica o en un desenllaç tràgic?

El projecte E-YOUTH i les seves recomanacions neixen com a resposta a l'escenari de les **Necessitats Complexes**, concepte creat per a fer referència a les problemàtiques emocionals i conductuals que els joves manifesten a l'interactuar amb el seu entorn. Dificultats adaptatives que afecten negativament a la seva autonomia, inclusió social i, en general, a la seva qualitat de vida, però que no encaixen en els criteris diagnòstics dels sistemes de classificació vigents i/o no són detectades i tractades adequadament pels serveis socials i sanitaris. Hem d'aclarir que, concretament, el terme de **Necessitats Complexes** remarca la importància d'analitzar les estratègies cognitiu-conductuals utilitzades pels joves per afrontar i resoldre els seus problemes i conflictes i per a gestionar els seus daltabaixos anímics. Tanmateix, reconeix el valor i contempla l'estudi de les seves vivències, narracions vitals i expectatives. Més enllà d'aquests aclariments, ha d'assenyalar-se que les següents recomanacions es fonamenten en aquesta concepció psicosocial de la salut mental.

Recomanacions polítiques

- 1) Impulsar la creació o adaptació dels serveis existents com a mecanismes interdisciplinaris de detecció de necessitats i problemàtiques, coordinació i participació dels joves.

Des del Projecte E-YOUTH es proposa que aquests siguin d'àmbit geogràfic local i coordinats pels EBAS¹ (o organismes afins). Han d'estar formats per perfils procedents de l'àmbit sanitari, social, educatiu i de la seguretat, però també comptar directament amb els joves. En reunions periòdiques, aquests serveis haurien d'identificar i

¹ Equips Bàsics d'Atenció Social

monitorar les necessitats i problemàtiques canviants dels adolescents i adults joves, sobretot d'aquells en risc d'exclusió social. Tanmateix, bianualment, haurien d'elaborar *Pautes per a Promoure l'Autonomia i el Benestar dels Joves* i *Estratègies per a la Resolució Restaurativa de Conflictes Comunitaris* en el seu àmbit territorial.

- 2) Fomentar una millor atenció amb la creació de punts de consulta, atenció i/o mediació socio-familiar Itinerants, integrats per perfils interdisciplinaris incloent a psiquiatres, psicòlegs, treballadors i educadors socials, criminòlegs, mediadors i advocats.

Aquí el Projecte E-YOUTH estableix una metodologia de resolució de conflictes alternativa a la mediació formal. Aquests punts o plataformes haurien de celebrar jornades periòdiques sobre gestió emocional i aprenentatge conductual, acompanyades de sessions destinades a la generació de Cercles de Suport. Les famílies i els joves, de desitjar-ho, podran oferir-se com a mentors d'altres persones ateses pel servei. Els punts o plataformes s'han de concebre com a serveis oberts, sense restriccions d'accés de cap naturalesa. No ha de ser necessari acreditar que els joves presenten algun diagnòstic en salut mental ni condicions de vulnerabilitat socioeconòmica.

- 3) Promoure i millorar la detecció, anàlisi i recerca científica sobre les necessitats i problemes dels adolescents i adults joves, i les causes dels mateixos.

El Projecte E-YOUTH proposa la realització de *Recerques d'Acció Participativa* per a explorar la realitat dels joves que, sense presentar un diagnòstic mèdic, experimenten dificultats per a adaptar-se a les demandes de l'entorn, per a regular la seva conducta o gestionar les seves emocions. Aquestes investigacions haurien d'identificar i analitzar, científicament, les **Necessitats Complexes** i els conflictes d'aquest col·lectiu, contemplant llurs causes i conseqüències psicosocials. En informes bianuals, els grups de recerca publico-acadèmics, integrats per professionals sanitaris i socials, haurien de delimitar, quantitativament, el percentatge de joves amb **Necessitats Complexes** als quals el sistema no els ofereix el suport apropiat i definir, qualitativament, les seves circumstàncies psicosocials. El coneixement generat hauria de guiar la tasca dels serveis d'àmbit local, encarregats d'elaborar les pautes de *Promoció de l'Autonomia i del Benestar dels Joves*.

- 4) Desenvolupar instruments i metodologies de detecció KMO de les necessitats i problemàtiques dels joves per a professionals de l'àmbit de la salut, del jurídic i de l'educatiu i de serveis socials.

Destinar recursos econòmics i humans al disseny, desenvolupament i millora d'instruments i mètodes d'avaluació psicosocial de les necessitats, problemàtiques i funcionament cognitiu, emocional i conductual dels joves. Aquestes eines d'avaluació poden ser complementàries, però en cap cas reduir-se als sistemes diagnòstics basats en la discriminació i classificació de les persones ateses. Aquestes categories no reflecteixen el dinamisme de les interaccions de l'ésser humà amb el seu entorn i no aporten valor al disseny d'intervencions terapèutiques i de suport encaminades a la

inclusió comunitària. Per exemple, la Metodologia E-YOUTH estableix els fonaments i les línies estratègiques d'aquesta nova corrent d'avaluacions psicosocials, contemplant, fins i tot, la detecció per part de l'entorn familiar i comunitari.

- 5) Establir una homogeneïtzació progressiva dels processos, mètodes, continguts i requisits d'elaboració dels Plans de Treball Individualitzats (PTI), formulats pels serveis sanitaris, serveis socials i per les entitats del tercer sector.

La Metodologia E-YOUTH proposa la co-creació dels PTI a partir de la *gamificació* amb l'objectiu de proporcionar estratègies d'intervenció i suport personalitzades, recollint informació sobre: a) els recursos d'adaptació de la persona, que han d'incloure els coneixements, les habilitats i suports socials amb que compta (no només, el seu nivell socioeconòmic i les seves mancances), b) les estratègies cognitiu-conductuals d'afrontament i resolució de problemes-conflictes i de gestió emocional, c) les experiències d'èxit i fracàs viscudes, les històries i narracions vitals que donen sentit a la seva realitat i les expectatives de futur i d) una descripció detallada de la dinàmica dels conflictes. Amb tota aquesta informació s'ha de garantir que la persona té accés a un suport individualitzat.

- 6) Dissenyar i implementar, les universitats i el tercer sector conjuntament, plans d'estudis universitaris que contemplin la Teoria de la Recuperació, l'autonomia i la Vida Independent.

El Projecte E-YOUTH considera necessàries assignatures i/o mòduls teòric-pràctics sobre: a) Estratègies d'intervenció i acompanyament psicosocial que analitzin els recursos, les estratègies d'afrontament i resolució de problemes/conflictes i les experiències i expectatives dels joves; b) Metodologies, basades en la *gamificació*, en la teràpia narrativa, en enfoc cognitiu-conductuals i en la co-producció, dirigides a avaluar les **Necessitats Complexes** dels joves i a dissenyar plans de suport; i sobre c) la implementació del paradigma dels Drets Humans, del suport a la presa de decisions i de l'abordatge ètic. Tanmateix, es recomana desenvolupar programes de formació continua d'aquestes temàtiques i sobre la promoció de l'Autonomia i la Vida Independent, prioritzant l'aprenentatge vivencial de l'alumnat.